

O zašlé slávě lázní ve Velké Roudce

(podle Dr. Aloise Bartoška)

Novodobá historie

Po první světové válce zájem o roudské lázně významně poklesl. V roce 1924 prodal Gustav Riedl, tehdejší majitel borotínského velkostatku, lázně pozemkovému ústavu v Olomouci. Obrat k lepšímu nastal v letech 1935-36, kdy lázně s okolím koupil brněnský občan Vladimír Fišnar. Velkým finančním i pracovním úsilím bylo koncem 30. let dosaženo opětovného zvýšení návštěvnosti lázní. Po skončení 2. světové války byly lázně manželům Fišnarovým odňaty a od roku 1950 se staly majetkem Ústřední rady odborů. Po několika letech odkoupil lázně podnik ZKL Brno (později Zetor). Lázeňské využití bylo pozastaveno a budovy se staly rekreačním střediskem pod názvem Rudý prapor.

Přestože stav budov postupně upadal, ještě v 60. letech 20. století se zde konaly výlety a taneční zábavy.

v 70. letech byl areál cílem školních vycházek a nedělních rodinných výšlapů a v 80. letech se zde konala různá školení, kdy vila Svornost sloužila k příležitostnému ubytování. V posledních desetiletích utrpělo roudské údolí několik náhlých záplav, zanesený rybníček nebyl čištěn a celý areál značně upadl.

Ze staré slávy lázní zůstaly opuštěné lázeňské budovy. Přesto tu lze pocítit odvátou atmosféru starých časů. Kdo chce, může si představit zvuk kočárů přivázejících hosty, kteří před chvílí vystoupili z dýmajícího vlaku na opatovickém nádraží.

ÚKOL pro děti a hravé dospělé:

Dokážete správně přiřadit názvy k jednotlivým nerostům?

bauxit, hematit, kalcit, limonit, markazit, pyrit, sádrovec, siderit, valchovit

Nerostné bohatství Velkoopatovicka

Boskovická brázda i Malá Haná se vyznačují značnou geologickou rozmanitostí. V minulosti zde byla těžena řada nerostných surovin. Většinou šlo o drobnou povrchovou těžbu, která měla krátké trvání a záhy zanikla vyčerpáním ložiska. Na několika místech se takto těžily železné rudy v podobě minerálů **hematitu** (krevle) a příbuzného **limonitu** (hnědele) v Borotíně, Bělé, Svárově atd. V křídových vrstvách se nacházely drobné sloje nepříliš kvalitního uhlí. Společně s ním se objevoval i zvláštní minerál organického původu, označovaný buď jako **valchovit** (podle obce Valchov u Boskovic) nebo **neudorfit** (podle obce Nová Ves u Moravské Třebové, německy Neudorf). Jde o "zkamenlou" pryskyřici prvohorních stromů, obdobu známého jantaru. Hospodářsky nejvýznamnější surovinou byly žáruvzdorné jílovce, těžené především v okolí Březiny. V současné době je těžba v útlumu a jeden z bývalých lomů se využívá jako skládka odpadu (jílovec vytváří nepropustné podloží).

V malém množství se ve zdejších okolí nachází **sádrovec**, **kalcit** (vykrytalizovaný vápenec), **siderit** (ocelek), **pyrit** (obsahující síru a olovo) a **bauxit** (obsahující hliník). Z méně známých nerostů je to **markazit** (nacházející se v kulových konkrecích žáruvzdorného jílu) a **glaukonit** (zbarvující pískovec do zelena).

V muzeu ve Velkých Opatovicích je umístěna velmi cenná sbírka nerostů nejen z této oblasti, ale prakticky z celého světa. Pochází z majetku baronky Julie von Hasslingerové, která žila v letech 1918 - 1942 v Březině u Moravské Třebové. Sběrka po její smrti upadla v zapomnění, ale později byla objevena a zachráněna pracovníky MŠLZ a umístěna ve Velkých Opatovicích.

Hornictví a hornický původ názvu obce

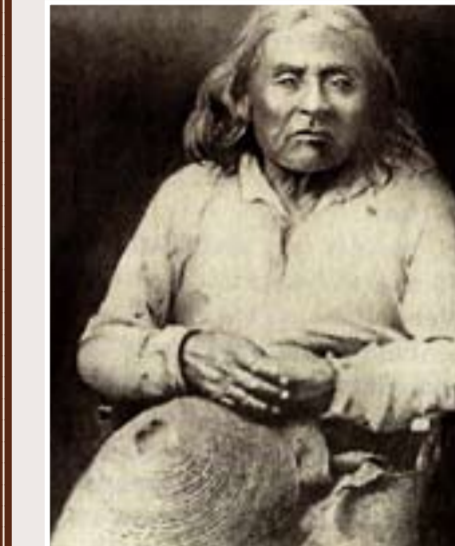
Z názvu obcí Roudka (Rudka, Routka apod.) lze usuzovat, že jsou původu hornického. Zde, v údolí bývalých lázní, se prokazatelně těžila železná ruda. Mohly zde být i dílny kovolců z doby bronzové.

Obec Velká Roudka se poprvé připomíná v letech 1355 a 1356 jako majetek Bolky z Roubaniny. Velká (i sousední Malá) Roudka jsou považovány za jednu původní, velmi starou vesnici, vzniklou současně s Opatovicemi. Po majetkovém oddělení - zakoupení klášterem augustiniánů v Jevíčku v roce 1372 - se vyvíjely již jako samostatné osady.

Většina obyvatel okolních obcí se odedávna živila prací v zemědělství, avšak od druhé poloviny 19. století, v době vzestupu průmyslové výroby, se naskytla příležitost výdělku v hornictví. U Malé Roudky, Bezděčí a Svárova se dolovaly až do prvních dnů I. světové války žáruvzdorné jíly, na úpatí kopců Kadlice a Bukvice (oficiální název Kadlečí a Na Skalici). Nejstarším těžebním okrskem bylo Hradisko, kde byly vyhloubeny průzkumné šachty již v roce 1888. Ačkoliv množství vytěžené suroviny nebylo příliš značné, pracovalo se zde řadu let (i když s četnými přestávkami). V letech 1904 až 1925 zde krátce těžily západočeské kaolínové a Šamotové závody, poté byly práce zastaveny.

Obživu přinášelo také kamenictví. Největšího rozkvětu dosáhlo na konci 19. a na začátku minulého století. V lomech na Kadleci a v Opatovicích byla těžena opuka. Schody a části opracovaných kamenů z lomu na Kadlici (ze Širůčkovy skály) vozili často sedláci s koňmi do dalekých končin.

JSME ČÁSTÍ ZEMĚ - část 5

Roku 1885 vyzval americký prezident Franklin Pierce indiánský kmen Duwamishů, jenž žil ve státě Washington na severozápadě USA, aby prodal své území bílým osadníkům a usídlil se v rezervaci. Na požadavek, vybízející k činu dosud neslýchanému, odpověděl náčelník Seattle touto řečí:

Vaši nabídku uvážíme, a jestliže se rozhodneme přijmout, tak jen pod jednou podmínkou. Bílý muž musí se zvířaty této země zacházet jako se svými bratry. Jsem divoch a jinak tomu nerozumím. Viděl jsme tisíc zetlelých buvolů zanechaných bílým mužem - zastřelených z kolemjedoucího vlaku. Jsem divoch a nerozumím, jak má být ten čadící železný kůň důležitější než buvol, kterého my zabijeme, jenom abychom zůstali naživu. Co je člověk bez zvířat? Kdyby všechna zvířata vymizela, zemřel by člověk na velkou samotu ducha. Co se děje zvířatům, stane se brzy i lidem. Všechno je vzájemně spojeno.

Co postihuje zemi, postihne i syny země. Musíte své děti učit, že půda pod jejich nohama je popel našich dědů. Aby kraj ctili, vypravujte jim, že země je naplněna dušemi našich předků. Učte své děti to, co my učíme naše děti: země je naší matkou. Co postihuje zemi, postihne i syny země. Když lidé na zem plivají, plivají sami na sebe. Neboť víme, že země nepatří lidem, ale že lidé patří zemi - to víme.

Všechno je vzájemně spojeno jako krev, která spojuje jednu rodinu. Vše je spojeno. Co postihuje zemi, postihne i syny země. Člověk nestvořil pohyb života, on je v něm pouze vláknem. Co uděláte tomu pohybu, uděláte i sami sobě. Ne, den a noc nemohou žít společně. Naši mrtví žijí dál ve sladkých vodách země, vracejí se znovu s tichým krokem jara a jejich duše je ve větru, který čelí hladinu rybníka.

Řešení: 1) kalcit, 2) hematit, 3) sádrovec, 4) markazit, 5) valchovit, 6) bauxit, 7) pyrit, 8) limonit, 9) siderit